

AL. MITRU (1914–1989) a scris literatură pentru copii și tineri. Poate cea mai cunoscută operă a lui este *Legendele Olimpului*, apărută în două volume, unul despre eroi ca Heracles, Tezeu, Asclepios, Orfeu, Oedip, Ahile, Hector sau Ulise, celălalt despre zei precum Uranus, Afrodita, Zeus, Hermes, Apolo, Demetra sau Atena. O altă carte foarte cunoscută este *Din marile legende ale lumii*, în care Al. Mitru rescrie mituri despre Ghilgameș, Roland, Sigfrid și Crimhilda, Arthur și cavalerii Mesei Rotunde, Tristan și Isolda. Printre operele sale se mai numără *Căciula fermecată* sau *Povești despre Păcală și Tândală*.

Seria „Al. Mitru“:

Legendele Olimpului: Zeii

Legendele Olimpului: Eroii

Legendă valahă: Săgeata căpitanului Ion

Legendă valahă: Vulturii de foc

Legendă valahă: Strălucitoarea sabie

Întoarcerea lui Neghiniță

Povești cu tâlc

Călătoriile lui Făt-Frumos

Din marile legende ale lumii, volumul I

Din marile legende ale lumii, volumul al II-lea

AL. MITRU

LEGENDELE OLIMPULUI

Zeii

CUPRINS

ZEIȚA GEEA	7
URANUS ÎȘI ARUNCĂ ÎN TEMNIȚĂ COPIII	9
CRONOS PRIMEȘTE LUPTA CU URANUS	11
ZEUS	16
CRONOS SE HOTĂRĂȘTE SĂ-ȘI MĂNÂNCE ODRASLELE	17
RHEA ÎȘI NAȘTE CEL DE-AL ȘASELEA COPIL	18
ÎNFRÂNGEREA TITANILOR	21
METIS PREGĂTEȘTE O BĂUTURĂ FERMECATĂ	24
CICLOPII ȘI HECATONCHIRII SUNT ELIBERAȚI	25
ZEII SE URCĂ PE MUNTELE OLIMP	27
ZECE ANI DE RĂZBOI CRÂNCEN	27
ZEII OLIMPULUI	30
ZEUS, POSEIDON ȘI HADES ÎȘI ÎMPART ÎNTRE EI LUMEA	32
FIICELE LUI CRONOS CAPĂTĂ DEMNIȚĂȚI ÎN OLIMP	33
ZEIȚA CU OCHII DE AZUR	34

TREI FECIORI AI LUI ZEUS	37	POTOPUL ÎNCETEAZĂ	94
PRUNCII ZEIȚEI LETO	40	ZEIȚA THEMIS INTERVINE	96
FIICA ZEULUI URANUS	42	DEUCALION ARE UN VIS CIUDAT	98
LUPTELE CU GIGANȚII	45	DIN PIETRE SE NASC NOI OAMENI	100
NĂVALA SPRE OLIMP	47	ÎNȘELĂCIUNILE LUI ZEUS	102
TIFON	50	O FLACĂRĂ STRĂLUCITOARE	104
FUGA ZEILOR DIN OLIMP	51	O NIMFĂ DIN CORTEGIUL ZEIȚEI ARTEMIS	106
ȘIRETLICUL LUI HERMES	52	IO E PRESCHIMBATĂ ÎN JUNINCĂ	108
PROMETEU	56	MONSTRUL ARGUS ÎNCEPE	
FIUL TITANULUI IAPET CREEAZĂ OMUL	57	S-O CHINUIASCĂ PE IO	109
ADUNAREA DE LA MECONE	59	ZEUS HOTĂRĂȘTE MOARTEA LUI ARGUS	112
ZEUS RĂMÂNE PĂCĂLIT	60	IO ÎȘI RECAPĂTĂ VECHEA ÎNFĂȚIȘARE	114
PROMETEU ADUCE OAMENILOR FOCUL	62	RĂPIREA EUROPEI	117
CUTIA PANDOREI	64	AFRODITA ÎI ADUCE MÂNGĂIERE COPILEI	
ÎNLĂNȚUIREA LUI PROMETEU	68	LUI AGENOR.....	120
CĂLĂTORIA LUI ZEUS PE PĂMÂNT	73	HERA ȘI COPIII EI	122
PLECAREA SPRE ARCADIA	76	PEDEPSIREA CHELONEI	122
ÎN FRIGIA	77	ZEUS A ÎNȘELAT-O ȘI PE HERA	124
FILEMON ȘI BAUCIS	79	GELOZIA ÎȘI ARATĂ COLȚII	126
O MASĂ ÎNTINSĂ CU TOATĂ INIMA	80	HERA PUNE LA CALE SĂ-L RĂSTOARNE PE ZEUS ...	127
ZEII SE ARATĂ CINE SUNT	82	UN DAR AMĂGITOR	128
UN STEJAR MÂNDRU, CE PARCĂ-MBRĂȚIȘEAZĂ		HEFAISTOS CERE O RĂSPLATĂ MARE	129
UN TEI ÎN FLOARE	84	SLUTUL SE ÎNSOARĂ CU ZEIȚA FRUMUSEȚII	130
POTOPUL	86	TICĂLOȘIA LUI ARES	132
STĂPÂNUL LUMII CERE PIEIREA OAMENILOR	87	PALAS ATENA	134
PLOILE SE DEZLĂNȚUIE	90	ATENA ÎMBLÂNZEȘTE CALUL ȘI DĂRUIEȘTE	
RÂURILE ȘI MAREA ÎNCEP SĂ SE REVERSE	92	OAMENILOR MĂSLINUL	135

ATICA ESTE INUNDATĂ DE ZEUL MĂRILOR	137
ATENA PIZMUIEȘTE PE FATA LUI IDMON	140
ARAHNE SE IA LA ÎNTRECERE CU ZEIȚA	142
ZEIȚA O PREFACE PE FATĂ ÎN PĂIANJEN	145
STRĂLUCITORUL APOLO	147
APOLO ÎȘI CAUTĂ LOC DE TEMPLU	149
NIMFA DAFNE SE PREFACE ÎNTR-UN COPAC	152
FĂNTÂNA CASTALIEI	154
APOLO AFLĂ O VESTE NEPLĂCUTĂ	156
MARSIAS ESTE ÎNVINS PRIN VICLENIE	158
ARTEMIS	161
ARTEMIS PORNEȘTE PRIN MUNȚI	162
MÂNIA CUPRINDE INIMA ZEIȚEI	163
ACTEON E SFĂȘIAT DE CĂINII SĂI	165
URIAȘUL ORION	166
DOUĂ ZEIȚE SE CEARTĂ PENTRU UN MURITOR	169
O NOUĂ CONSTELAȚIE	170
COPILA LETEI DEVINE NECRUȚĂTOARE	172
ZEIȚA SĂGETEAZĂ ȘI FETELE NIOBEI	174
HERMES	178
UN MIC TÂLHAR	179
UN ZEU BUN LA ORICE TREABĂ	181
PAN	182
ZEUL CEL ÎNCORNORAT VREA SĂ TRĂIASCĂ ÎN ARCADIA	183
FIUL LUI HERMES FĂUREȘTE NAIUL	184
NIMFA PITYS	187

AFRODITA	190
ZEUS INSPIRĂ AFRODITEI O DRAGOSTE NESĂBUITĂ	191
ADONIS	193
CRIMA LUI ARES	195
SCULPTORUL SIHASTRU	198
ARTISTUL CIOPLEȘTE O FECIOARĂ DIN FILDEȘ	199
STATUA PRINDE VIAȚĂ	200
EROS ȘI PSIHE	203
PALATUL FERMECAT	206
SE IVESC CELE DOUĂ SURORI	209
PSIHE ÎL PIERDE PE EROS	210
PSIHE PORNEȘTE ÎN CĂUTAREA SOȚULUI	212
CĂLĂTORIA ÎN ȚINUTUL LUI HADES	214
ZEUS HOTĂRĂȘTE...	215
POSEIDON ȘI AMFITRITE	217
URMĂRIREA NIMFEI	219
MÂNIA ZEULUI SPOREȘTE	220
DELFINII O PEȚESC PE AMFITRITE	222
CICLOPUL POLIFEM	224
HADES ȘI PERSEFONA	228
UN ZEU MEREU LA PÂNDĂ	229
IXION ȘI SISIF	233
HADES VREA SĂ SE ÎNSOARE	235
CORA SE ÎNTOARCELA DEMETRA, DAR...	239

HESTIA ȘI DEMETRA	243
DEMETRA LA ELEUSIS	245
DEMETRA SE ARATĂ ÎN ADEVĂRATA EI ÎNFĂȚIȘARE	248
TRIPTOLEM RĂSPÂNDEȘTE AGRICULTURA	250
REGELE TESALIEI DOBOARĂ UN STEJAR AL ZEIȚEI	252
MESTRA SE SACRIFICĂ PENTRU TATĂL SĂU	254
VESELUL DIONYSOS	256
UN COPIL NĂSCUT DE DOUĂ ORI	258
GENII ÎNTUNECATE SE NĂPUȘTESC ÎN PALĂTUL DIN TEBĂ	261
REGELE ȘI REGINA ÎȘI PIERD MINȚILE	262
FIUL LUI ZEUS SCAPĂ CU VIAȚĂ	263
PENTEU	264

Un volum clasic în care sunt repovestite mituri din Grecia Antică aflate la baza civilizației occidentale.

Cititorii pot urmări peripețiile unor eroi precum Perseu, Heracles, Tezeu, Asclepios, Orfeu și Euridice, Oedip, Iason și Medeea, Hector, Ahile sau Ulise.

Dă pagina și te poți bucura de un fragment din *Legendele Olimpului: Eroii*.

Redactor: Dragoș Dodu
Corector: Theodor Zamfir
Tehnoredactor: Cristian Vlad
Copertă: Alexandru Daș

Textul acestei ediții îl urmărește îndeaproape pe acela al volumului publicat în 1973 de Editura Ion Creangă. În unele cazuri, grafia numelor a fost modificată în acord cu dicționare de mitologie sau enciclopedice.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MITRU, ALEXANDRU

Legendele Olimpului / Al. Mitru. – Ed. a 2-a. –
București: Editura Arthur, 2024
2 vol.

ISBN 978-973-23-3370-9

Vol. 1.: Zeii. – 2024. – ISBN 978-630-321-626-3

821.135.1

© Editura Cartea Românească, 2024, pentru prezenta ediție
Editura Cartea Românească este un imprint al Grupului Editorial Art

SPRE ȚĂRMURILE ELADEI

*Amurgul s-a lăsat pe nesimțite.
Abia de se mai cern pe masă
Stropi roșiatici de lumină.
În călimara de argint,
Pana-mi, din aripă de vultur,
Pare-o corabie pe care
O ține ancora la țärm...
Mai stă încă la țärm,
Da-n noaptea asta
Voi da semnalul de plecare.
Și trâmbițele vor suna.
Corabia, plină de vise
Și de legende,
Și poeți,
O să pornească iar
Pe marea
Învolburată
A fanteziei.
Priviți!
Pe punte s-a urcat
Homer cel orb și înțelept.
„Bine venit să fii, bătrâne,
Prinț al aezilor elini!*

Slăvită-ți fie lira sfântă
 Și glasul tău tremurător
 Care-a rostit atâtea versuri.
 Îți mulțumim că ne-nsoțești!“
 Ci iată, mai cătați! Pe punte
 Au poposit și alți poeți.
 În fruntea lor e Hesiod,
 Cel tânăr și cu păr bălai,
 Cântându-și lin Teogonia¹,
 Mai sunt și Pindar, Teocrit
 Și Apollonios din Rodos,
 Eschil, Sofocle, Euripide
 Și Pausanias și Virgiliu
 Și exilatul de la Tomis:
 Ovidiu, cel cu grai duios.
 Vom fi-n tovărășie bună...
 În noaptea asta vom pleca
 Și o să colindăm, dragi prieteni,
 Țărm după țărm, toată Elada.
 Poeții vor suna din lire,
 Vântul va bate-ncetinel
 Și marea ne va legăna,
 Pe valurile-i înspumate,
 Iar noi tăcuți vom asculta
 Fermecătoarele legende,
 Prin care cei de-odinioară
 Atâtea taine-și tâlcuiiau...
 Urcați-vă deci toți pe punte.
 Urcați-vă... Și, să pornim!...

¹ Teogonia – renumit poem, în care este povestită imaginara naștere a zeilor.

ZEIȚA GEEA

Se povestește, în legendă, că lumea noastră cea de astăzi: pământul – plin de flori și fructe, cu râuri limpezi și izvoare – soarele, luna, ziua, noaptea și vânturile, suflând rezezi, n-au fost întotdeauna astfel.

Lumea întregă era-n haos, haos învârtit și negru, fără hotare, fără formă. Însă, precum cântau poeții, din haos s-a desprins pământul. Pământul nostru larg și darnic. Iară pământul rupt din haos era însăși zeița Geeă.

Dragostea a unit pe Geeă cu cel dintâi bărbat, Uranus. Și el, Uranus, era cerul, cerul înalt și plin de stele.

Ce mult își iubea Geeă soțul!... Nu mai puțin o îndrăgise Uranus pe soția lui.

Ca să-i arate dragostea, zeul îi așternea pe frunte cununi de aur și lumină, atâta timp cât era ziuă, și noaptea o învăluia într-o hlamidă albăstruie, plină de aștri lucitori. O dezmierda cu ploi și vânturi, și nu se sătura să-i spună că ea va fi mereu a lui, cât o să fie lumea lume.

Iar ea se-mpodobeă pentru Uranus și își puneă veșminte scumpe, pe care le țesea anume din frunze și

din ierburi verzi. Își presăra în păr mireisme din cele mai alese flori. Și îl privea cu ochii limpezi, strălucitori și azurii, ai lacurilor de cleștar.

La vremea sorocită, Geea i-a dăruit soțului său șase feciori și șase fete, pe care i-a numit titani.

Primul născut a fost Oceanul¹ (sau Okeanos), acela care înconjura, c-un brâu de ape scânteietor, întreg pământul. Celui din urmă i-au zis Cronos, și el era cel mai șiret, cel mai dibaci dintre titani.

S-au născut mai apoi ciclopii: trei frați, cu câte-un singur ochi așezat în mijlocul frunții. Aceștia erau meșteri buni și învățaseră să facă, într-un lăcaș de sub pământ: fulgere lucii, orbitoare, tunete grele, ce izbeau urechile ca un ciocan, și trăsnete nimicitoare.

După ciclopi s-au mai ivit alți trei feciori: hecatonchirii sau centimanii, numiți așa fiindcă aveau pe trupurile lor uriașe câte-o sută de brațe lungi și monstruoase.

Peste un timp, frumoasa Geea² avea să nască și alți prunci – unii cu forme-ngrozitoare, enormi, hidoși, necruțători.

¹ Oceanul și zeița titanidă Thetis erau socotiți drept părinții tuturor apelor curgătoare – fluvii, râuri, izvoare –, în număr de trei mii, cum, spuneau legendele eline, și ai celor trei mii de nimfe, numite oceanide. Alt titan, Hiperion și cu soția sa, Theia, au odrăslit pe Helios – soarele, Selene – luna și Eos – aurora. Iar Eos, la rândul ei căsătorită cu Astreu, a născut toate stelele care lucesc pe boltă, luceafărul de dimineață și cele patru vânturi: Boreas – vântul năprasnic dinspre miazănoapte, Euros – vântul prielnic din răsărit, Notos – vântul de la miazăzi, cel aducător de ploaie, și Zefirul – vântul răcoros din asfințit.

² Într-un imn atribuit bătrânului Homer, Geea era slăvită astfel: „Eu voi cânta pământul... străvechea mamă a tuturor, aceea care nutrește toate ființele răspândite în lume. O, te salut pe tine,

Zeul Uranus avea darul de a putea citi-n viitor. Și-așa aflase că-ntr-o zi urma să fie răsturnat, din locul de stăpân ceresc, de către unul din feciori.

Din pricina aceasta dragostea lui față de Geea pălea mereu. Și-nfricoșat, se frământa să afle-un mijloc potrivit ca să înlăture, degrabă, primejdia care-l pândea.

URANUS ÎȘI ARUNCĂ ÎN TEMNIȚĂ COPIII

Nu mai avea încredere în nimeni, nici măcar în soția sa. Și-atunci a chemat într-o seară pe toți copiii-n jurul lui și i-a zvârlit într-un afund, în prea întunecosul Tartar.

Dacă ar fi căzut din cer o nicovală pe pământ, îi trebuiau cam nouă zile și nouă nopți, zice legenda. Și tot atâta timp trecea, de-o azvârleai de pe pământ în mult prea mohorâtul Tartar. Acolo își făcuse zeul o închisoare cu porți grele. Trei ziduri o împrejmuiau, ziduri puternice de-aramă și-un râu cumplit de foc și smoală¹.

Din închisoarea asta mare feciorii nu puteau ieși. Doar el, Uranus, avea cheia. Era deci liniștit stăpânul

mamă a zeilor, soață a lui Uranus înstelatul. Îndură-te, fii binevoitoare cântecelor mele și dăruiește-mi o viață fericită!...”

Imnul slăvea în acest chip pe Geea, pentru că vechii greci, elinii, socoteau că din unirea pământului cu cerul – și din urmașii lor – s-a născut tot ce se găsește în univers: astrii, lumina și vânturile, apele și ființele vii, ba chiar și nesfârșitele cortegii de zeități, ce populau Olimpul și întreaga lume.

¹ Fluviul de foc și smoală, care înconjura Tartarul, era numit de către elini: Flegeton.

și bucuros că a scăpat de orișice amenințare. Zâmbea din nou soției sale și îi spunea că-i este dragă. Dar cum năștea un nou copil, Geea vedea, plină de spaimă, că zeul i-l smulgea din brațe și-l închidea în temniță.

Mai înainte vreme, Geea nu îndrăznise să încalce voia soțului ei Uranus – și îndurase fără-o vorbă poruncile și silnicia. Acum însă i-era destul. Se mâniase-n sinea ei.

Cum? Ea-i năștea atâția prunci și n-avea parte de niciunul? Zăceau pe veci închiși în Tartar și n-avea dreptul să-i mai vadă? Nu. Asta nu putea zeița să-ngăduie la nesfârșit. Și-a rugat mai întâi bărbatul, cu umilință și cu lacrimi, să-i elibereze iar copiii din Tartarul întunecat.

— Îndură-te, fii bun, Uranus, îi cerea ea nemângâiată, în timp ce lacrimi de izvoare îi lunecau peste obraz. Fii bun, Uranus, dă-le drumul! Nu merită osânda asta niște copii nevinovați. Îți stau chezașă pentru dânșii că nu îți vor răpi puterea, dacă vei fi mai milostiv...

Zeul Uranus era însă crud și neînduplecat. Ținea la stăpânirea lui. Nu se înduioșa deloc, când își vedea soția plângând. Și s-a răstit către zeiță:

— Vezi-ți de rosturile tale... Nu e-n căderea ta să judeci faptele ce le hotărăsc...

Era teribil când striga și când se supăra Uranus, și Geea n-a mai spus nimic. Și-a-năbușit plânsul în piept și și-a plecat, tăcută, fruntea.

— Mă voi supune!... i-a răspuns.

Însă, în gându-i, tot atunci s-a hotărât să-l pedepsească pe soțul său ne-ndurător.

Prin farmece necunoscute, Geea a scos din sânul ei un diamant strălucitor. Din el zeița și-a făcut o armă ca o seceră. A pătruns apoi, pe furiș, când Uranus se odihnea, până în Tartarul adânc. A deschis porțile uriașe,

ce erau tot de diamant, prin vrăji numai de ea știute. S-a strecurat prin întuneric, până la fiii ei, titanii, și i-a-ntrebat cu glas șoptit:

— Care din voi ar fi în stare să îl înfrunte pe Uranus? Știți că nu poate fi ucis, pentru că-i zeu nemuritor. În schimb el poate fi învins cu arma asta sclipitoare. Cine se-ncumetă să fie stăpânitor în locul lui?

CRONOS PRIMEȘTE LUPTA CU URANUS

Toți au tăcut înfricoșați de vorbele cutezătoare. Uranus era tatăl lor. Cum să-și lovească ei chiar tatăl – deși îi pedepsise greu? Apoi, zeul era puternic, și față-n față nu puteau să îl doboare nicidecum. Iar pe furiș, fiii, titanii, se rușinau să dea o luptă.

Toți au tăcut afar' de Cronos. El era foarte îndrăzneț și, în același timp, șiret. Și îl ura pe tatăl său, pentru că-l aruncase-n Tartar, deși era nevinovat. Dorea de mult să se răzbune, să pună mâna pe putere, și iată cel mai bun prilej.

S-a apropiat de mama sa și i-a răspuns, tot pe șoptite, că este gata să se lupte și să-l doboare pe Uranus din cerul lui nemărginit.

Fără să stea prea mult pe gânduri, a luat în mână seceră și, ascunzându-i, plin de grijă, tăișul ei scânteietor, s-a furișat pe porți afară. Pe urmă, sfătuit de Geea, s-a ascuns după niște stânci. Din acel loc putea să vadă, în depărtare, orișice; dar el nu putea fi zărit.

A stat acolo până noaptea, pândind cu dinții încheștați, așteptând clipa potrivită când va putea să îl lovească pe tatăl său, zeul Uranus.

Știa că lupta-i cu primejdii și mai știa prea bine Cronos că neizbânda ar fi dus la pedepsirea lui și-a Geei. Uranus i-ar fi osândit la chinuri înfricoșătoare.

Deci trebuia, neapărat, să-nvingă pe cârmuitorul de pân-atunci al cerului. Nu mai putea să dea-napoi.

Deodată l-a zărit că vine... Zeul Uranus, din înalt, se coborâse pe pământ, ducând cu sine noaptea neagră, cântând-o pe soția lui.

Din ascunziș a sărit Cronos cu secera în mâna dreaptă. Până să ia aminte zeul că e pândit de fiul său, titanul l-a lovit în pântec¹.

Uranus a căzut în tină. Rănit în pântec, plin de sânge, se zvârcolea pe jos strigând:

— Cronos, îți doresc să ai parte, cândva, și tu de-aceeași soartă pe care o am astăzi eu! Da! Te blestem, fecior nevrednic! Blestem de tată și de zeu... Blestemul meu se va mplini oricât ai fi tu de șiret...

Dar Cronos n-auzea nimic. El biruise. Era beat de bucurie și de triumf. A poruncit să se deschidă, larg, porțile de diamant. Și frații lui, ceilalți titani, s-au grămadit iute la porți și au ieșit afară toți.

¹ Povestirea luptei pe viață și pe moarte dintre Uranus și Cronos o face poetul Hesiod, în poemul său *Teogonia*. Din versurile lui s-au inspirat, în decursul veacurilor, mai mulți pictori și sculptori. Dintre toate aceste opere de artă, cea mai impresionantă pare a fi tabloul zugrăvit de pictorul Giorgio Vasari, intitulat *Mutilarea lui Uranus*. În mijlocul tabloului, artistul a pictat pământul. Cronos, un băietan, a ieșit din ascunzișul său și l-a atacat pe Uranus cu secera de diamant, dată de mama sa, Gee. Zeul cerului înstelat a căzut jos. Gemând de durere, își blestemă feciorul să fie el cândva doborât de propriul său copil.

— Eu v-am scăpat! le-a rostit dânsul, cu trufie. Acuma noi suntem stăpânii!...

— Îți mulțumim, a spus Ocean. Dar tu ești fratele cel mic, și nu se cade să ajungi cârmuitor peste ceilalți. De drept, stăpânul aș fi eu, căci sunt mai mare și-nțelept. De mine doar ascultă toți...

Cronos atunci l-a înfruntat:

— În lupta grea care s-a dat, nimeni nu s-a grăbit să-mi vie cât de puțin într-ajutor. Și-acum, Ocean, tu vrei puterea? Nu este drept, și nu ți-o dau...

Ocean se cam întunecase. Părea că o să-nceapă zarva. Dar Cronos l-a înduplecat pe fratele său mai în vârstă, spunându-i c-o să-l facă sfetnic.

Și-n sfârșit, după multă vorbă, s-au înțelese să-l recunoască pe Cronos drept cârmuitor. Ceilalți titani și tita-nide urmau să-i fie sfetnici lui.

Așa a luat Cronos puterea¹ peste pământ și peste cer. Visul pe care și-l făcuse titanul cel ambițios, în timpul cât șezuse-nchis în veșnic mohorâtul Tartar, acum, iată, și-l trăia. N-avea de cine să se teamă, căci frații și surorile țineau cu el, îl ajutau. Putea să cârmuiască-n voie... Să facă tot ce-i va plăcea. Și, mulțumit, a hotărât să-și ia în primul rând soție.

¹ Cronos – la romani Saturn – se confundă, în concepția elinilor, cu timpul care se scurge.

Tempus edax rerum – „timpul care distruge totul“ – cum zice Ovidiu, într-o expresie rămasă celebră. Domnia lui Cronos simboliza tocmai această putere a timpului asupra întregii lumi. De aceea, uneori artiștii obișnuiau să-l zugrăvească sau să-l sculpteze pe Cronos cu umerii înaripați (timpul care zboară), având alături de el globul și un orologiu cu apă, o clepsidră. În mână are, de cele mai multe ori, secera cu care l-a doborât pe tatăl său, secera care înseamnă sfârșitul tuturor lucrurilor.

Și-a ales-o pe mândra Rhea¹, cea mai frumoasă titanidă. Și a făcut o nuntă mare... O nuntă cum nu se văzuse până atunci în univers. La nuntă au venit titanii și titanidele în păr... Au râs și au benchetuit. Se bucurau că sunt stăpâni. Dar nu știau că-n vremea asta zeița Nyx², adică noaptea întunecată, misterioasă, ce se ivise tot din haos, se hotărâse să-l răzbune pe zeul izgonit din cer.

Ea îl văzuse pe Uranus lovit, însângerat de Cronos, pornind către o insulă ca să-și găsească adăpost. Și asta n-o putea uita prietena lui Uranus, noaptea. Mai mult, Uranus o rugase să îl răzbune în vreun fel, să-i pedepsească pe titani. Noaptea voia să-i îplinească această rugămintă a sa.

Și-n timp ce Cronos sta la nuntă, benchetuind nepăsător, zeița Nyx năștea din beznă niște odrasle monstruoase. Odrasle ce aveau să poarte nenorocire pe pământ. Astfel ea aducea în lume pe Hypnos – somnul plin de vise și de fantasme-ntunecate; Eris – discordia cea cruntă; Nemesis – aspra răzbunare; Apate – care-avea puțința să amăgească și să-nșele pe zei și oameni deopotrivă; pe Ker – adică nimicirea și pe Thanatos – zeul morții.

— Aș vrea să văd, zeule Cronos, strigase cu glas tare Nyx, cum îți va fi domnia ta, ce-ai dobândit-o mișelește

¹ Rhea închipuia, pentru elini, tot pământul, ca și zeița Geea, a cărei fiică era. De aceea avea aceleași însușiri ca și ea. Căsătoria ei cu Cronos urma să dovedească oamenilor din antichitate că timpul hotărăște cele care se petrec pe pământ. El este tatăl tuturor ființelor, și tot el le înghite, cum se va vedea mai târziu, din legendă.

² Zeița Nyx – noaptea cea veșnică – căsătorită cu Erebus, întunericul cel mohorât din subteranele pământului, a avut la început două odrasle: pe Aither [Eter] – lumina veșnică – și Hemera – ziua care înveselește sufletele oamenilor.

de la Uranus, înstelatul... O, să te văd, tirane Cronos, care te veselești atât la nunta ta cu mândra Rhea!

Astfel se începea domnia zeului Cronos cel șiret, sub blestemele lui Uranus și uneltirile zeiței, care-și acoperea tot trupul sub un văl lung, întunecat.

ZEUS

Făcuse nunta zeul Cronos, își pregătise o domnie și lungă, și îmbelșugată, dar mulțumit tot nu era. Fiicele nopții: răzbunarea, discordia, înșelăciunea îi tot tulburau inima. Gânduri ascunse-l frământau.

Știa că tatăl său, Uranus, nu se înșală niciodată, atunci când face prevestiri. Și tatăl său îi prorocise că va veni o zi în care va-ndura grele încercări. Copiii lui, născuți de Rhea, se vor scula cu arme-n mâini și îl vor răsturna din slavă.

Uranus nu voia să spună – deși poate știa și asta – care dintre feciori anume îl va lovi pe zeul Cronos.

CRONOS SE HOTĂRĂȘTE
SĂ-ȘI MĂNÂNCE ODRASLELE

Dorind să scape de primejdii, Cronos a făurit un plan. La fel ca tatăl său, Uranus, își va înlătura copiii, dar nu în temniță, nu-n Tartar. Știa el doar, destul de bine, că temnițele se deschid. N-a fost el însuși zăvorât, și n-a ieșit atât de lesne cu ajutorul mamei sale?

Primul copil născut de Rhea a fost o fată: Hestia. Tatăl a și cerut-o Rheeli și a-nghițit-o de îndată, sub ochii-ndurerăți ai mamei. O, ce-a mai fost pe biata Rhea!... Cât a mai plâns! Însă zadarnic. De câte ori venea pe lume un nou copil, Cronos striga să i-l aducă, să-l mănânce.

Îi născuse până-n acea zi soțului său doi fii, pe Hades și pe Poseidon, și trei fete: pe Hestia, Demetra, Hera.

Sărmana mamă-nspăimântată era silită să-și aducă ea însăși pruncii nou-născuți și să-i dea hulpavului tată. Și el, ca lupul când ajunge în țarcul mieilor, la stână, îi înghițea cât ai clipi.

Simțind apoi zeița Rhea că este timpul să aducă pe lume-al șaselea copil, a alergat la buna Geea. A hohotit în fața ei:

— Ajută-mă, tu, mare Geea, mamă a zeilor cerești!... Și tu ai suferit ca mine și te-ai luptat cu soțul tău, ca să îți scapi din Tartar fiii. Ajută-mă acum, o, Geea... Vreau să-mi păstrez și eu un fiu, pe ultimul vlăstar al meu, de foamea cruntă a lui Cronos...

Geea a auzit pe soața zeului Cronos cum plângea, și s-a înduioșat adânc. A cugetat un timp zeița: cum ar putea să o ajute pe greu lovita ei copilă? A cugetat și a găsit că e mai bine s-o ascundă pe blânda Rhea undeva, în timpul cât o fi să nască.

— Să nu mai plângi, i-a grăit Geea. Te voi călăuzi, sărmano, în insula numită Creta. Este o peșteră acolo, adâncă, neagră, răcoroasă, în coasta plină de verdeață a unui munte drept, înalt... În peșteră vei naște-n voie, și ce va fi, vom mai vedea...

RHEA ÎȘI NAȘTE CEL DE-AL ȘASELEA COPIL

Se pare că-n aceeași noapte soața lui Cronos a fugit în insula cea mare, Creta, călăuzită chiar de Geea. S-a dus în peștera de piatră și, până să-și reverse Eos razele ei trandafirii, Rhea a și născut un fiu.

Era al șaselea copil și cel din urmă ce-l avea.

Mama și-a ncredințat copilul bunicii lui, zeița Geea, și s-a întors acasă iute. A-nfășurat frumos o piatră în scutece moi, de copil, și-a dat-o soțului său, Cronos.

— Iată, precum mi-ai poruncit, a glăsuțit zeița Rhea, și-am adus ultimul vlăstar, pe care l-am născut azi-noapte.

Și s-a făcut că lacrămează. Voia să nu-nțeleagă zeul că-i vicleșug tot ce făcea.

Cronos, grăbit, a luat pietroiul cel învelit în scutece și, cum n-avea vederea bună, a socotit că-i fiul său. A deschis larg gura flămândă și piatra i-a căzut pe gât, până în pântecel-i negru, încăpător și sănătos.

— Ha, ha, ha, ha!... S-a mai dus unul. Altă primejdie s-a stins!... a râs cu poftă zeul Cronos.

Și nu știa că-n acea clipă începea să se împlinescă blestemul zeului Uranus.

Fiindcă iată, colo-n Creta, în peștera muntelui Ida, un copil bucălat se află în brațele bunicii sale.

Făcea, de mic, precum se spune, atât de mare gălăgie, bătea din palme și țipa, încât era pericol mare. Cronos, care stătea la pândă, și chiar vreunul dintre ceilalți frați și surori, sfetnicii săi, puteau s-audă zgomotul.

Iar dacă zeul afla taina, Rhea, și Geea, și copilul ar fi fost strașnic pedepsiți.

Trăia însă pe-atunci, în Creta, un neam de semizeii războinici, născuți tot de zeița Geea, ce aveau nume de cureți. Geea le-a poruncit să vină și, la intrarea peșterii, să facă danțuri zgomotoase, să bată-n scuturi, cu putere, cu săbiile și lăncile. Apoi să cânte și să strige atât de tare, ca din cer să nu s-audă niciun scâncet și niciun plânset de copil.

A mai chemat și două nimfe, fiicele regelui din Creta, pe Ida și pe Adrastea. Ele au așezat băiatul – căruia mama și bunica i-au spus, din prima clipă, Zeus – într-un culcuș făcut din aur. Pentru că mama nu putea să vină-n Creta, să-l alăpteze pe fiul său cel mititel, decât arar și pe ascuns, nimfele au adus o capră. Era o capră fermecată. Vestita capră Amaltea. Și nimfele-l hrăneau pe Zeus cu laptele acestei capre și cu o miere parfumată, cum nu făceau albinele decât în stupii de pe Ida.

Crescând puțin mai mare, Zeus alerga peste tot, zburda printre stejarii de pe munte, jucându-se cu Amaltea. Capra avea grai omenesc. Vorbea cu Zeus ca o mamă și se făcea că îl împunge cu coarnele ei cele lungi.

Copilul apuca-n mânuțe coarnele caprei Amaltea și se lupta, voinic, cu ea. De mic avea putere-n brațe, cât un bărbat din cei mai zdraveni. Încât odată s-a-ntâmpat ca Zeus să rămână-n pumn cu unul dintre-aceste